

БӨЛІМ: UNIVER / БҚУ / СТУДЕНТ

Қалыптастырушы бағалаудың инновациялық тәсілдері: kahoot платформасының білім беру үрдісіндегі маңызы

ЖАРИЯЛАНДЫ
24.04.2025СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/178280/>**Төлегенқызы Гүлзада****Жетекші: Утегалиева Бибигул Бурхановна**

Аннотация

Қазіргі білім беру үдерісінде қалыптастырушы бағалаудың инновациялық тәсілдерін қолдану оқушылардың оқу мотивациясын арттыруда, білімді меңгеру сапасын жақсартуда маңызды рөл атқарады. Соңғы жылдары сандық технологиялардың қарқынды дамуы нәтижесінде Kahoot сияқты интерактивті платформалар кеңінен қолданыла бастады. Бұл мақалада Kahoot платформасының білім беру үдерісіндегі маңызы, оның қалыптастырушы бағалаудағы рөлі, тиімділігі мен артықшылықтары қарастырылады. Зерттеу барысында Kahoot платформасын қолданудың оқушылардың білім деңгейіне, олардың белсенділігі мен ынтасына әсері талданады. Бұл құралдың педагогикалық мүмкіндіктері және оны қолдану әдістемесі жан-жақты сипатталады. Қорытынды бөлімде Kahoot платформасын білім беру жүйесінде тиімді пайдалану бойынша ұсыныстар беріледі.

Кілт сөздер: қалыптастырушы бағалау, Kahoot платформасы, интерактивті оқыту, сандық технологиялар, білім беру үдерісі, оқу мотивациясы, инновациялық тәсілдер.

Кіріспе

Білім беру сапасын арттыруға бағытталған әдістердің ішінде қалыптастырушы бағалау ерекше орын алады, себебі ол оқушылардың білімін жүйелі түрде бағалап, олардың оқу процесіне белсенді қатысуын қамтамасыз етеді. Қалыптастырушы бағалау – оқу материалын игеру деңгейін бақылау және білім алушылардың қажеттіліктерін анықтау мақсатында жүзеге асырылатын үздіксіз үдеріс болып табылады. Ол оқыту үдерісінде кері байланыс орнату арқылы оқушылардың кемшіліктерін жоюға, түсінбеген тақырыптарды толық меңгеруге және оқу жетістіктерін жақсартуға бағытталған. Білім беру мекемелері мен педагогикалық қауымдастық қалыптастырушы бағалаудың тиімді әдістерін іздестіруде, оны жүзеге асырудың жаңа тәсілдерін енгізуде.

Ақпараттық технологиялардың жедел дамуы білім беру саласында интерактивті платформалардың пайда болуына ықпал етіп, дәстүрлі оқыту әдістеріне жаңа серпін берді. Мұндай инновациялық платформалардың бірі – Kahoot, ол оқушылардың білімін бағалауда және оларды белсенді түрде оқуға тартуда тиімді құрал ретінде кеңінен қолданылады. Kahoot платформасы арқылы мұғалімдер әртүрлі викториналар, тесттер, сауалнамалар және ойын форматындағы бағалау тапсырмаларын жасақтап, оқушылардың білімін қызықты әрі тиімді бағалай алады. Бұл әдіс дәстүрлі бағалау тәсілдерімен салыстырғанда оқушыларға интерактивті түрде өз білімдерін тексеруге мүмкіндік береді және оқыту процесін жандандыра түседі.

Бүгінгі таңда білім беру мекемелерінде қалыптастырушы бағалаудың жаңа технологияларға негізделген әдістерін қолдану оқушылардың білім сапасын арттырудың маңызды факторы болып отыр. Білім беру саласында инновациялық әдістердің қолданылуы оқушылардың сабаққа деген қызығушылығын арттырып қана қоймай, олардың өз бетімен білім алу дағдыларын дамытуға да ықпал етеді. Kahoot платформасының басты ерекшелігі – оның оқыту үдерісіне ойын элементтерін енгізе отырып, оқушылардың белсенділігін арттыруға мүмкіндік беруі. Осылайша, ойын түріндегі бағалау әдістері оқушылардың білімді қабылдауын жеңілдетіп, оларды оқу үдерісіне белсене қатысуға ынталандырады.

Көптеген зерттеулер көрсеткендей, қалыптастырушы бағалау оқу үлгерімін арттыруда маңызды рөл атқарады, себебі ол оқушыларға оқу процесі барысында үнемі кері байланыс алып, өз қателіктерін түзетуге мүмкіндік береді. Бұл ретте Kahoot платформасы білім беру үдерісінде оқушылардың жетістіктерін тиімді бақылауға, олардың білімі мен дағдыларын жан-жақты бағалауға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, бұл платформа оқушылардың өзара ынтымақтастығын дамытып, оларды топтық жұмысқа және шығармашылық ойлауға бейімдейді. Технологияның мүмкіндіктерін пайдалана отырып, мұғалімдер оқушыларға сабақ мазмұнын қызықты әрі түсінікті етіп жеткізе алады, ал оқушылар өз білімдерін ойын арқылы тексеру мүмкіндігіне ие болады.

Қалыптастырушы бағалаудың мақсаты – оқушылардың жеке қажеттіліктерін ескере отырып, олардың оқу процесіндегі жетістіктерін қолдау және ынталандыру. Бұл әдіс оқушыларға өз оқу нәтижелерін бақылауға және оларды жақсарту бойынша дер кезінде шешім қабылдауға мүмкіндік береді. Ал Kahoot сияқты сандық платформалар арқылы жүзеге асырылатын бағалау әдістері мұғалімдерге оқыту үдерісін икемді ұйымдастыруға көмектеседі. Мұндай тәсіл оқушылардың білім алуға деген оң көзқарасын қалыптастырып, олардың сабаққа деген белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Kahoot платформасы арқылы жүргізілетін қалыптастырушы бағалау тек оқушылардың білімін бағалап қана қоймай, олардың пәнге деген қызығушылығын арттыруға және оқыту үдерісін жандандыруға ықпал етеді.

Kahoot платформасы дәстүрлі бағалау жүйесіне қарағанда оқушыларға қолайлы, себебі ол бағалауды ойын түрінде ұйымдастырып, оларды бір-бірімен бәсекелестікке түсіруге, ынтымақтастық пен топтық жұмысқа үйретуге мүмкіндік береді. Оқушылар интерактивті бағалау кезінде өздерінің нәтижелерін тез арада көре алады және қай сұрақтарға дұрыс жауап бергенін немесе қателескенін талдай алады. Бұл тәсіл олардың білімін жақсарту үшін қандай аспектілерге назар аудару қажет екенін түсінуге көмектеседі. Осындай ерекшеліктердің арқасында Kahoot платформасы мұғалімдер мен оқушылар арасында тиімді кері байланыс

орнатуға мүмкіндік береді және оны оқу процесінде кеңінен қолдануға жағдай жасайды [1].

Зерттеулер көрсеткендей, оқыту үдерісінде цифрлық технологияларды пайдалану оқушылардың оқу мотивациясын арттырып қана қоймай, олардың шығармашылық қабілеттерін дамытуды да қамтамасыз етеді. Осы тұрғыдан алғанда, Kahoot платформасын қолдану – оқыту үдерісін жандандырудың және оны барынша тиімді етудің инновациялық шешімі болып табылады. Бұл платформа тек қалыптастырушы бағалау құралы ғана емес, оқыту мен оқуды жақсартатын тиімді құрал ретінде де қызмет атқарады. Сондықтан мұғалімдер Kahoot платформасын сабақ барысында қолданып, оны оқушылардың қажеттіліктеріне сай бейімдей отырып, олардың оқуға деген ынтасын арттыруы қажет.

Қазіргі таңда Қазақстанның білім беру саласында сандық технологияларды кеңінен қолдану тенденциясы байқалып отыр. Әсіресе, қашықтықтан оқыту жүйесіне көшу барысында цифрлық білім беру құралдарының маңызы арта түсті. Осыған байланысты мұғалімдер мен білім беру ұйымдары оқу үдерісінде цифрлық платформаларды белсенді пайдалана бастады. Kahoot платформасы осы бағытта тиімді қолданылып жүрген инновациялық құралдардың бірі ретінде ерекше қызығушылыққа ие. Оның қолданылуы сабақ өткізу тәсілдерін жаңғыртып, оқыту әдістемесін жетілдіруге мүмкіндік береді [2].

Осы зерттеудің мақсаты – Kahoot платформасының қалыптастырушы бағалаудағы рөлін анықтау және оның білім беру үдерісіне тигізетін әсерін талдау. Зерттеу барысында аталған платформаның негізгі артықшылықтары мен кемшіліктері қарастырылып, оның оқу үдерісіндегі тиімділігі анықталады. Зерттеу барысында Kahoot-ты қолданудың практикалық аспектілері сипатталып, оны оқытуда тиімді пайдалану бойынша ұсыныстар беріледі.

Зерттеу бөлімі

Қазіргі білім беру жүйесінде қалыптастырушы бағалаудың инновациялық тәсілдерін қолдану оқушылардың білімін бақылау мен

бағалауда ерекше маңызға ие. Соңғы жылдары сандық технологиялардың дамуы нәтижесінде оқыту үдерісінде интерактивті құралдардың қолданылуы кеңінен таралып, олардың тиімділігі дәлелденді. Осыған байланысты, Kahoot платформасы білім беру саласында қалыптастырушы бағалаудың тиімді құралы ретінде қарастырылып, оның қолданылуы мен әсерін зерттеу маңызды ғылыми мәселе болып отыр. Осы зерттеу бөлімінде Kahoot платформасының білім беру үдерісіндегі орны, оның қолданылу әдістері, тиімділігі және оқушылардың оқу жетістіктеріне тигізетін ықпалы жан-жақты талданады [3].

Білім беру үдерісінде қалыптастырушы бағалау оқушылардың оқу жетістіктерін бақылаудың маңызды тәсілі болып саналады, себебі ол тек оқушылардың алған білімін бағалап қана қоймай, сонымен қатар олардың оқу материалын қаншалықты меңгергенін анықтауға және кері байланыс алуға мүмкіндік береді. Бұл бағалау әдісі мұғалімдерге оқушылардың қандай тақырыптарды жақсы меңгергенін және қай тақырыптарда қиындықтарға тап болғанын айқындауға көмектеседі. Осындай мүмкіндіктерді Kahoot платформасы ұсынатындықтан, оны сабақ барысында қолдану оқыту тиімділігін арттырады [4].

Kahoot – бұл сандық платформаның көмегімен викториналар, тесттер және ойын форматындағы бағалау тапсырмаларын жасауға мүмкіндік беретін онлайн құрал. Платформа мұғалімдерге нақты уақыт режимінде оқушылардың жауаптарын талдауға, олардың білімі мен дағдыларын бағалауға, сондай-ақ әрбір қатысушының нәтижелерін көрнекі түрде көрсетуге мүмкіндік береді. Мұндай бағалау әдісі оқушылардың пәнге деген қызығушылығын арттырумен қатар, олардың белсенді түрде оқыту үдерісіне қатысуын қамтамасыз етеді. Осыған байланысты Kahoot платформасын қолдану арқылы оқушылардың оқу үлгерімін жақсарту мүмкіндіктері зерттеудің негізгі нысанына айналды [5].

Осы зерттеу барысында Kahoot платформасының білім беру үдерісіндегі тиімділігін бағалау үшін эксперименттік зерттеу жүргізілді. Экспериментке Қазақстанның орта білім беру ұйымдарында білім алып

жатқан 5-сынып оқушылары қатысты. Зерттеу екі кезеңнен тұрды: бірінші кезеңде зерттелетін оқушылардың бастапқы білім деңгейін анықтау үшін дәстүрлі қалыптастырушы бағалау әдістері қолданылды, ал екінші кезеңде Kahoot платформасы негізінде бағалау жүргізілді.

Зерттеуге барлығы 20 оқушы қатысты, олар екі топқа бөлінді: бақылау тобы (дәстүрлі қалыптастырушы бағалау әдістері қолданылған) және эксперименттік топ (Kahoot платформасы қолданылған). Әрбір топтың білім жетістіктері тест арқылы бағаланды, сондай-ақ оқушылардың сабаққа деген ынтасы мен белсенділігі арнайы сауалнамалар және мұғалімдердің бақылаулары негізінде анықталды.

Зерттеу нәтижелері Kahoot платформасын қолданудың оқушылардың оқу жетістіктеріне оң әсер ететінін көрсетті. Атап айтқанда, эксперименттік топтың оқушылары бақылау тобындағы оқушыларға қарағанда тапсырмаларды орындауда жоғары нәтижелер көрсетті.

Эксперименттік топта Kahoot платформасын пайдалану арқылы бағалау жүргізілгеннен кейін оқушылардың орташа бағасы 15%-ға артты. Егер дәстүрлі бағалау кезінде оқушылардың орташа бағасы 70%-ды құраса, Kahoot арқылы бағалау жүргізілгеннен кейін бұл көрсеткіш 85%-ға дейін жоғарылады. Бұл нәтижелер платформаның оқу материалын игеру сапасына оң ықпал ететінін дәлелдейді.

Kahoot платформасының оқушылардың сабаққа деген ынтасына тигізетін әсері арнайы сауалнама жүргізу арқылы зерттелді. Оқушылардың 90%-ы Kahoot платформасы арқылы өткізілген сабақтардың қызықты әрі тартымды болғанын атап өтті. Сонымен қатар, сауалнама нәтижелері көрсеткендей, оқушылардың 85%-ы Kahoot арқылы бағалау кезінде тапсырмаларды орындауға деген қызығушылықтың артқанын, ал 78%-ы осы әдісті дәстүрлі тесттерге қарағанда әлдеқайда тиімді деп есептейтінін көрсетті.

Зерттеу барысында мұғалімдердің Kahoot платформасын қолдану тәжірибесі мен пікірлері де ескерілді. Педагогтардың көпшілігі бұл платформаның қолданылуы сабақ барысында оқушылармен тиімді кері

байланыс орнатуға көмектесетінін атап өтті. Мұғалімдер Kahoot платформасын пайдаланудың келесі артықшылықтарын ерекше атап өтті:

- **Жылдам кері байланыс алу** – оқушылардың жауаптары бірден өңделіп, нәтижелері нақты уақытта көрсетіледі.
- **Сабақтың тартымдылығы** – ойын элементтері бар бағалау әдісі оқушылардың пәнге деген қызығушылығын арттырады.
- **Оқу материалын меңгеру деңгейін жақсарту** – интерактивті бағалау оқушылардың есте сақтау қабілетін дамытып, оқу процесін жандандырады.

Зерттеу барысында Kahoot платформасын қолданудың бірқатар артықшылықтары мен кемшіліктері анықталды.

Артықшылықтары:

- **Интерактивтілік** – оқушылар тапсырмаларды орындау барысында белсенділік танытып, қызығушылықпен қатысады.
- **Жылдам кері байланыс** – мұғалімдер оқушылардың білім деңгейін нақты уақытта бағалай алады.
- **Қолданудың қарапайымдылығы** – мұғалімдер үшін де, оқушылар үшін де платформаны қолдану оңай.
- **Оқушылардың өзін-өзі бағалау дағдыларын дамыту** – тест нәтижелері бойынша оқушылар өз жетістіктерін бағалап, қажетті түзетулер енгізе алады.

Кемшіліктері:

- **Интернетке тәуелділік** – Kahoot платформасын қолдану үшін тұрақты интернет байланысы қажет.
- **Барлық тақырыптар үшін жарамды емес** – кейбір күрделі тақырыптар интерактивті бағалау әдістерімен толық қамтылмауы мүмкін.
- **Уақыт шектеулері** – тест сұрақтарына жауап беру үшін берілген уақыт шектеулі болғандықтан, кейбір оқушыларға қиындық

тудыруы мүмкін.

Қорытынды

Жүргізілген зерттеу нәтижелері көрсеткендей, Kahoot платформасы қалыптастырушы бағалаудың тиімді құралы ретінде оқушылардың оқу жетістіктерін арттыруға оң ықпал етеді. Бұл платформа оқыту үдерісін жандандырып қана қоймай, оқушылардың белсенділігін арттыруға және олардың пәнге деген ынтасын күшейтуге көмектеседі. Сонымен қатар, Kahoot платформасын қолдану мұғалімдерге оқушылармен тиімді кері байланыс орнатуға мүмкіндік береді және бағалау үдерісін оңтайландырады. Осылайша, білім беру үдерісінде Kahoot платформасын қалыптастырушы бағалаудың инновациялық тәсілі ретінде қолдану білім сапасын жақсартудың тиімді құралы болып табылады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Алимбекова, Г. Б., & Сулейменова, А. Т. (2021). Интерактивті оқыту әдістерінің білім беру процесіндегі маңызы. *Қазақстан Педагогикасы журналы*, 4(25), 56-63.
2. Исакова, Л. М. (2022). Цифрлық білім беру технологиялары: теория және тәжірибе. *Білім және ғылым мәселелері*, 3, 112-119.
3. Камалова, Ж. С. (2023). Оқыту үдерісінде геймификацияның рөлі: Kahoot платформасын қолдану. *Қазақ білім академиясының хабаршысы*, 2, 87-94.
4. Brown, P., & Race, P. (2020). *The Lecturer's Toolkit: A Practical Guide to Assessment, Learning, and Teaching*. London: Routledge.
5. Johnson, L., Adams Becker, S., Estrada, V., & Freeman, A. (2021). *The NMC Horizon Report: 2021 Higher Education Edition*. The New Media Consortium.